

**VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KONTROLINIŲ
KLAUSIMYNŲ RENGIMO, PERŽIŪROS IR ATNAUJINIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2020 m. kovo 3 d. Nr. 1-75
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ patvirtinto Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašo 7.4 punktu, Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-432/1R-169 patvirtinto Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo nuostatomis bei Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1333 „Dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 17.5 punktu:

1. T v i r t i n u Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – Tarnyba) kontrolinių klausimynų rengimo, peržiūros ir atnaujinimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. N u r o d a u:

2.1. Rinkos priežiūros planavimo ir rizikos vertinimo skyriui rengiant, peržiūrint ir atnaujinant kontrolinius klausimynus vadovautis šiuo įsakymu patvirtinto Tarnybos kontrolinių klausimynų rengimo, peržiūros ir atnaujinimo tvarkos aprašo nuostatomis.

2.2. Tarptautinių ir viešųjų ryšių skyriui šį įsakymą paskelbti Tarnybos interneto tinklalapyje.

3. P a v e d u šio įsakymo vykdymo kontrolę Rinkos priežiūros planavimo ir rizikos vertinimo skyriaus vedėjui Arvydui Nainai.

Direktorė

Neringa Ulbaitė

PATVIRTINTA
Valstybinės vartotojų teisių apsaugos
tarnybos direktoriaus
2020 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 1-75

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KONTROLINIŲ KLAUSIMYNŲ RENGIMO, PERŽIŪROS IR ATNAUJINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tarnybos kontrolinių klausimynų rengimo, peržiūros ir atnaujinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato Tarnybos kontrolinių klausimynų rengimo, peržiūros ir atnaujinimo tvarką.

2. Tvarkos aprašo tikslas – padėti Tarnybos specialistams parengti ir atnaujinti ekonominės veiklos vykdytojų patikrinimų metu naudojamus kontrolinius klausimynus (toliau – Klausimynai), kurie sumažintų ekonominės veiklos vykdytojų administracinę naštą ir palengvintų Tarnybos specialistams ekonominės veiklos vykdytojo patikrinimą.

3. Pagrindinis Klausimynų tikslas – aiškiai suformuluoti kontroliniai klausimai, atspindintys svarbiausius teisės aktų reikalavimus.

4. Taikant Klausimynus siekiama:

4.1. suteikti ekonominės veiklos vykdytojams daugiau aiškumo ir apibrėžtumo, mažinti nepasitikėjimą Tarnybos specialistais;

4.2. suteikti daugiau užtikrintumo Tarnybos specialistams;

4.3. mažinti korupcijos prielaidas ir didinti patikrinimo skaidrumą;

4.4. gerinti teisinį reguliavimą, optimizuoti veiklą;

4.5. užtikrinti vienodą teisės aktų supratimą.

II SKYRIUS KONTROLINIO KLAUSIMYNO TYRINYS

5. Klausimai formuluojami ne atkartojant teisės aktų konkrečias formuluotes, bet kuo paprasčiau ir suprantamiau, kad ekonominės veiklos vykdytojui būtų aišku, kaip jis turi elgtis, kad nepažeistų nurodytų teisės aktų reikalavimų. Klausimynai sudaromi remiantis Tarnybos vykdomos ne maisto produktų (gaminų ir paslaugų) rinkos priežiūros veikloje taikomų teisės aktų analize.

6. Įžanginėje Klausimyno dalyje nurodomi šie duomenys:

6.1. Klausimyno patvirtinimo žyma;

6.2. Klausimyno pavadinimas;

6.3. patikrinimo akto/vertinamojo vizito pažymos/prašymo (skundo) data ir numeris;

6.4. tikrinimą atlikusio/vizitavusio/prašymą (skundą) tyrusio specialisto (-ų) pareigos, vardas, pavardė;

6.5. gaminio/paslaugos pavadinimas, gaminio identifikavimo duomenys.

7. Kontroliniai klausimai, kuriuos užduodami Tarnybos specialistai tikrina ekonominės veiklos vykdytojų platinamų gaminų atitiktį esminiams teisės aktų reikalavimams, yra dėstomi lentelėje, sudarytoje iš 4 stulpelių, kurie suformuoja Klausimyno struktūrą:

7.1. Horizontalioje eilutėje nurodomas konkretus teisės aktas reglamentuojantis gaminio atitiktį, pateikiant interaktyvią nuorodą į šį teisės aktą;

7.2. pirmame stulpelyje nurodomas klausimo eilės numeris;

7.3. antrame stulpelyje – klausimas (reikalavimas), kurio privalu laikytis;

7.4. trečiame stulpelyje – teisės akto punktas;

7.5. ketvirtame stulpelyje – atsakymai į klausimus („Atitiktis reikalavimams“: atsakoma teigiamai – „Taip“, atsakoma neigiamai – „Ne“, neatsakoma, kai tikrinant ekonominės veiklos

vykdytoją reikalavimas neaktualus – „Netaikoma“ (netaikoma sudarant paslaugų klausimynus)). Galimų atsakymų į klausimus variantai skirstomi į atskiras skiltis ir numatomos Tarnybos specialisto atsakymo žymos („Pastabos“) vietos.

8. Atsakymas „Taip“ reiškia, kad teisės aktų pažeidimų nerasta arba pastebėtas tam tikro aspekto neatitikimas (kelių aspektų), tačiau tai nėra pakankamas pagrindas daryti išvadą, jog reikalavimo nesilaikyta iš esmės. Atsakymas „Ne“ reiškia, kad nesilaikyta esminio reikalavimo aspekto arba kelių reikalavimo aspektų, todėl konstatuotas pažeidimas. „Neaktualu“ reiškia, kad klausimas yra neaktualus tikrinamajam ekonominės veiklos vykdytojui.

9. Klausimyno pabaigoje po kontrolinių klausimų lentelę pateikiami paaiškinimai ir nuorodos į susijusias su klausimynais sistemas ir įstaigų interneto svetaines.

10. Pastabose nurodyta kur galima kreiptis (interaktyvi nuoroda), kai planinis patikrinimas buvo atliktas nesivadovaujant Klausimynu srityje, kurioje toks Klausimynas parengtas.

III SKYRIUS KONTROLINIŲ KLAUSIMYNŲ FORMULAVIMAS

11. Klausimynas sudaromas siekiant patikrinti, ar ekonominės veiklos vykdytojas laikosi esminių teisės aktų reikalavimų. Atsisakant įtraukti į Klausimyną visus teisės aktų reikalavimus, siekiama ekonominės veiklos vykdytojui akcentuoti, kurių reikalavimų laikytis yra itin svarbu, kad jo vykdoma veikla būtų teisėta ir platinami ne maisto produktai nekeltų realaus pavojaus vartotojų saugai ir sveikatai.

12. Kontroliniams klausimams keliami du pagrindiniai reikalavimai: aiškumo – ekonominės veiklos vykdytojui turi būti aišku, ko iš jo yra reikalaujama, ir svarbos – įtraukiami klausimai tik apie esminius teisės aktų reikalavimus šią veiklą vykdančioms ekonominės veiklos vykdytojams, nesiekiant aprėpti visų teisės aktų nuostatų.

13. Kontroliniai klausimai formuluojami vengiant abstraktaus pobūdžio ir dviprasmių formuluočių, prireikus, galiojančiuose teisės aktuose vartojamos formuluotės, nekeičiant turinio, gali būti performuluojamos aiškiau, atskleidžiant konkrečią juose įtvirtintą taisyklę.

14. Formuluoiant kontrolinius klausimus, vertikalioje Klausimyno eilutėje tikslinga nurodyti šį (-uos) reikalavimus reglamentuojančio teisės akto pavadinimą, pateikiant interaktyvią nuorodą į šį teisės aktą. Šalia suformuluoto klausimo (3 stulpelis) tikslinga nurodyti šį reikalavimą reglamentuojančio teisės akto konkretų (-čius) straipsnį (-ius), jų dalį (-is), punktą (-us).

IV SKYRIUS KONTROLINIŲ KLAUSIMYNŲ PERŽIŪRA IR ATNAUJINIMAS

15. Klausimynų peržiūra organizuojama:

15.1. Ekonominės veiklos vykdytojams pateikus pasiūlymus/pastebėjimus dėl Klausimynų;

15.2. įsigaliojus naujiems teisės aktams ir pasikeitus galiojantiems teisės aktams;

15.3. Tarnybos specialistams pateikus pastebėjimus dėl Klausimynų tobulinimo.

16. Ekonominės veiklos vykdytojai savo pasiūlymus/pastebėjimus gali pateikti pildydami Kontrolinių klausimynų naudojimo vertinimo anketą po atlikto patikrinimo, taip pat rašydami el. paštu tarnyba@vvtat.lt ir/arba verslopieziura@eimin.lt.

17. Priėmus naujus teisės aktus ir pasikeitus galiojantiems teisės aktams, atitinkamų pagal kompetenciją Tarnybos struktūrinių padalinių, atsakingų už informavimą ir konsultavimą ne maisto produktų rinkos priežiūros klausimais, vedėjai per protingą terminą po naujų teisės aktų ar galiojančių teisės aktų pakeitimų paskelbimo įvertina, ar dėl naujojo teisės akto arba teisės akto pakeitimo būtina keisti Klausimynus. Apie šio įvertinimo rezultatus jie praneša Tarnybos Rinkos priežiūros planavimo ir rizikos vertinimo skyriaus vedėjui.

18. Tarnybos specialistas, pastebėjęs (nustatęs) esminius teisės aktų reikalavimų pažeidimus, kurių nesilaikymas kelia realią reikšmingos žalos ar pavojaus vartotojams atsiradimo grėsmę, tačiau tokių reikalavimų vykdymo kontrolė nėra įtraukta į Klausimyną, ar pastebėjęs, kad Klausimynuose yra įtraukti klausimai, kurių tikrinimas susietas su mažareikšmiais teisės aktų reikalavimų

pažeidimais, teikia savo skyriaus vedėjui ir/arba Rinkos priežiūros planavimo ir rizikos vertinimo skyriui pasiūlymus Klausimynus papildyti ar taisyti.

19. Klausimynų peržiūrą organizuoja Tarnybos Rinkos priežiūros planavimo ir rizikos vertinimo skyrius šia tvarka:

19.1. jeigu priėmus naujus teisės aktus ar pasikeitus galiojantiems teisės aktams, atitinkamo pagal kompetenciją Tarnybos administracijos skyriaus vedėjas nustato, kad yra būtinybė keisti Klausimynus, šie Klausimynai, atsižvelgiant į naujų teisės aktų ar galiojančių teisės aktų pakeitimų įsigaliojimą, peržiūrimi nuo einamųjų metų vasario 1 d. iki gegužės 1 d. ar nuo rugpjūčio 1 d. iki lapkričio 1 d. Jei teisės aktai ar jų pakeitimai įsigalioja nuo kitų metų datų ar pastebimi neatitikimai galiojantiems teisės aktams, Klausimynai turi būti peržiūrimi ir keičiami iki teisės akto įsigaliojimo ar pastebėjus neatitikimus, neatsižvelgiant į šiame papunktyje nurodytas datas;

19.2. pagal ekonominės veiklos vykdytojų bei Tarnybos specialistų pasiūlymus/pastebėjimus Klausimynai peržiūrimi nuo einamųjų metų lapkričio 1 d. Dėl Tarnybos specialistų pasiūlymų/pastebėjimų Klausimynams tobulinti pateikimo į Tarnybos regionų rinkos priežiūros skyrių vedėjus krepiamasi nuo kiekvienų kalendorinių metų vasario 1 d. iki gegužės 1 d. ir nuo rugpjūčio 1 d. iki lapkričio 1 d.

19.3. visus gautus pastebėjimus/pasiūlymus apibendrina Tarnybos Rinkos priežiūros planavimo ir rizikos vertinimo skyrius, kuris atnaujintus ir naujai parengtus Klausimynus teikia tvirtinti Tarnybos direktoriui (jeigu reikia, suderinęs su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija).

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Patvirtinus Klausimą, Tarnybos specialistai įgyja pareigą taikyti teisės aktų reikalavimus taip, kaip nurodyta Klausime. Atliekant patikrinimą užpildytas Klausimynas yra įrodymas, kad inspektorius patikrino visus esminius konkrečios srities teisės aktų reikalavimus ir tinkamai atliko nustatytas savo pareigas.

21. Tarnybos specialistai, atliekantys patikrinimus ir vertinamuosius vizitus, pildo Klausimą kaip patikrinimo akto ir vertinamojo vizito pažymos priedą.

22. Už teisės aktų reikalavimų (neįtrauktų į Klausimą), kurių pažeidimai yra laikomi mažareikšmiais konkrečiose ekonominės veiklos vykdytojų veiklos srityse, nesilaikymą tikrinamiesiems ekonominės veiklos vykdytojams poveikio priemonės netaikomos, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, padarytos žalos dydį, mastą (t. y. kai tam tikras į Klausimą neįtrauktas aspektas tam tikromis aplinkybėmis yra esminis). Taip pat poveikio priemonės gali būti taikomos siekiant užkirsti kelią ekonominės veiklos vykdytojui nesilaikyti teisės aktų reikalavimų, kai ekonominės veiklos vykdytojas jau buvo įspėtas ir konsultuotas dėl jų nesilaikymo;

23. Naujai parengti ir/ar atitinkamai pakoreguoti ir Tarnybos direktoriaus patvirtinti Klausimynai skelbiami Tarnybos interneto svetainės www.vvtat.lt rubrikose „Verslininkams“ (<http://www.vvtat.lt/verslininkams/435>) ir „Ūkio subjektų priežiūra“ (<http://www.vvtat.lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura/325>) bei VšĮ „Versli Lietuva“ interneto svetainėje www.verslilietuva.lt.

24. Jeigu patikrinimas bus atliekamas naudojant Klausimą, vadovaujantis Tarnybos direktoriaus 2019 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 1-150 patvirtinto Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos planinių ir neplaninių patikrinimų atlikimo tvarkos aprašo 22 punktu kartu su pranešimu apie planinį patikrinimą pateikiama Tarnybos interneto svetainės nuoroda, kur ekonominės veiklos vykdytojas gali surasti Tarnybos naudojamus kontrolinius klausimynus bei nurodyti kokį kontrolinį klausimą naudojant bus atliekamas patikrinimas.

25. Apie Tarnybos parengtus ir patikrinimų metu naudojamus Klausimynus turi būti informuojama planinių mokymų-seminarų metu, susitikimuose su verslininkais rinkos priežiūros klausimais, taip pat televizijos ir radijo laidose.